

Beslutsunderlag
Styrelsen 2024-04-22
Beslutspunkt (14)

Handläggare: Ida Lindgren, Koncernsäkerhetschef
Telefon: 031-368 53 50
E-post: ida.lindgren@higab.se

Remissvar – motion om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottsligheten

Förslag till beslut

I styrelsen för Higab AB:

1. Att tillstyrka förslag om en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet

Sammanfattning

Förslag till beslut i kommunfullmäktige är att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet.

Sammanfattningsvis ser Higab att komplexa frågor som måste hanteras av experter inom specifika områden, fortsatt ska hanteras av de förvaltningar som kan området. Men en särskild centralfunktion skulle kunna bidra till ökade samordningsvinster mellan stadens olika verksamheter och andra statliga myndigheter, reda i sekretessfrågor och lotsa stadens handläggare och tjänstemän till rätt expert inom rätt område.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnaden för välfärdsbrott för kommuner uppskattas uppgå till mångmiljardbelopp enligt Sveriges Kommuner och Regioner. Det kan röra sig om upphandlingar av entreprenörer och välfärdstjänster, föreningsbidrag, avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP), om myndighetsutövning med mera. För att hantera välfärdsbrott inom kommunen behövs en nära och effektiv samverkan mellan aktörer.

En särskild central funktion skulle kunna komplettera nuvarande experter med ökad systemförståelse och koordinering av det förebyggande och reaktiva arbetet - ett arbete som kan bidra till att identifiera och åtgärda de brister som finns i de olika systemen, och som på sikt kan spara pengar åt kommunen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Inget särskilt att beakta.

Bedömning ur social dimension

Den samhällsskada som välfärdsbrotten utgör handlar inte bara om att våra gemensamma skattemedel utnyttjas fel utan också om att tilliten och förtroendet för samhällsinstitutionerna undergrävs. Det hotar i förlängningen det demokratiska systemet. Genom en särskild central funktion skulle välfärdsbrott tydligare kunna kopplas till målen om att öka tilliten och förtroendet för samhällsinstitutioner och värna det demokratiska systemet.

Påverkansförsök och otillåten påverkan ökar risken för självcensur för stadens medarbetare vilket innebär en allvarlig sårbarhet för kommunen. För att motverka otillåten påverkan behöver arbetet bedrivas metodiskt på så väl strategisk som operativ nivå integrerat med det systematiska arbetsmiljöarbetet, rekryteringsprocesserna och personsäkerheten i staden. En särskild central funktion skulle kunna bidra till att hela problembilden identifieras och delas mellan olika funktioner i staden.

Samverkan

Samverkan har inte skett

Bilagor

1. Bilaga 1_ motion om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet

Expediering

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se. Diarienummer SLK-2023-01145

Ärendet

Higabs styrelse har fått i uppdrag att svara på remiss – förslag om en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrott.

I remissvaret har Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) definition av välfärdsbrottslighet använts “Välfärdsbrottslighet är när en extern aktör – företag eller privatperson – otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning.”

Välfärdsbrott och otillåten påverkan innebär utmaningar för vårt ekonomiska och i förlängningen vårt demokratiska system.

Higab ser ett fortsatt behov av de expertresurser som idag finns tillgängliga på stadens förvaltningar. Bedömningen är att komplexiteten kring välfärdsbrotten ökar. Expertis inom respektive område är därför ett måste för att stadens övriga förvaltningar och bolag ska få det stöd som det framgent spås finns behov av.

Idag finns det resurser och expertkompetenser kring välfärdsbrott och otillåten påverkan inom det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet (våldsbejakande extremism, GVI, A-krim, otillåten påverkan m.m.), inom inköp- och upphandling, inom idrott- och förening samt inom inre påverkan kopplat till rekryteringsprocesser m.m. De arbetar idag både förebyggande och reaktivt. Utifrån dagens behov bedöms de kunna stödja bolaget. Men Higab ser samtidigt en framtid där ökad samordning krävs.

Experterna behöver kontakt med varandra och med andra delar och funktioner inom staden. Behov finns av en ”lots” till experterna inom respektive område, både mellan experterna själva och för de förvaltningar och bolag som använder sig av experterna. Idag sker samverkan för att få samlade kunskaper om exempelvis kriminaliteten i lokalsamhället och den användas för att bekämpa välfärdsbrott, men den kan samordnas, koordineras och kommuniceras än bättre.

För att förebygga och motverka de samhällsproblem som välfärdsbrotten driver krävs vidare systematisk samverkan mellan flera statliga och kommunala verksamheter, något som en ”lots” skulle kunna leda. Processledning för riskanalyser i syfte att identifiera svagheter i de egna och mellan de egna verksamheterna är också centralt för en framtida central funktion. Ett viktigt bidrag för en framtida central funktion är att korta ledtider i de ärenden som enskilda handläggare lyfter.

Det finns fortfarande ett antal frågor som behöver utredas och säkerställas innan. Exempelvis hur långt det kommunala uppdraget sträcker sig när det gäller att utreda fusk och misstänkta brott. Hur sekretesslättnad och hantering av information ska hanteras mellan bolag, förvaltningar, statliga myndigheter och andra aktörer. Hur de verktyg som redan är framtagna och som kommer tas fram av respektive experter kan delas och utnyttjas bättre, hur redan etablerade nätverk ska fortskrida. Hur gränssnitt mellan HR och säkerhet ska formos osv.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis ser Higab att komplexa frågor som måste hanteras av experter inom specifika områden, fortsatt ska hanteras av de förvaltningar som kan området. Men en särskild central funktion skulle kunna bidra till ökade samordningsvinster mellan stadens olika verksamheter och andra statliga myndigheter, reda i sekretessfrågor och lotsa stadens handläggare och tjänstemän till rätt expert inom rätt område.

Remissutskick

Utfärdat 2024-01-29

Ärendenummer SLK-2023-01145

Handläggare

Karin Wallquist

Telefon: 031-368 02 92

E-post: karin.wallquist@stadshuset.goteborg.se

Nämnd-/styrelseremiss

Motion av Axel Josefson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet, H 2023 nr 254

Remissinstanser

Bifogat ärende översänds för yttrande till Förvaltnings AB Framtiden, förskolenämnden, grundskolenämnden, Higab AB, idrotts- och föreningsnämnden, inköps- och upphandlingsnämnden, kulturnämnden, miljö- och klimatnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för funktionsstöd, socialnämnd Nordost, socialnämnd Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Svar till stadsledningskontoret

Remissvaret ska ha kommit in till stadsledningskontoret senast 2024-04-29. Svaret lämnas i Word-format och skickas till stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se. Ange diarienummer SLK-2023-01145 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Bifoga protokollsutdrag och tjänsteutlåtande.

Information om utformning av remissvar samt definition

Yttrandet ska utformas i enlighet med [Göteborgs Stads riktlinje för remisshantering](#).

I arbetet med svar till yttrande bör Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) definition av välfärdsbrottslighet beaktas: "Välfärdsbrottslighet är när en extern aktör – företag eller privatperson – otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning."

Stadsledningskontoret ser att välfärdsbrottslighet utifrån den definitionen kan omfatta flera av de verksamhetsområden som staden har ansvar för.

För frågor avseende hanteringen av remissen hänvisas till Karin Wallquist.

För kommunstyrelsen

Louise Odengard

Avdelningschef, Ärende och utredning

Handling 2023 nr 254

Motion av Axel Josefson (M), Nina Miskovsky (M) och Mattias Tykesson (M) om att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet

Organisationen Studieförbundet Näringsliv och Samhälle presenterade nyligen en rapport som visade att kommunernas totala kostnader var på ca 773 miljarder kronor år 2022. En estimerad uppskattning är att felaktiga utbetalningar kan uppgå till mellan 8 och 20 miljarder varje år. På kommuner ligger ett stort ansvar att motverka välfärdsbrott då kommuner bland annat bedriver bred myndighetsutövning inom flertalet områden. Välfärdsbrotten berör många verksamheter och kan handla om allt från folkbokföringsbrott till felaktiga betalningar av föreningsbidrag och ekonomiskt bistånd samt infiltration och otillåten påverkan. Det finns även kriminella aktörer som utnyttjar välfärdssystemen. På sikt riskerar detta att bli systemhotande och underminera välfärden. Välfärdsbrott är ett utbrett problem i många kommuner som leder till att allt färre skattemedel kan gå till bland annat skola, vård och omsorg. Ett exempel är Södertälje kommun där flera fällande domar belyser omfattningen av den organiserade brottsligheten, bland annat finns det exempel på bygglovshandsläggare som beviljat felaktiga bygglov som har köpts av externa personer.

Idag finns ett etablerat arbete i flertalet verksamheter för att säkerställa att välfärdsbrott inte sker, bland annat inom allmännyttan för att möta problematiken med skenäktenskap och olovlig andrahandsuthyrning samt inom bland annat föreningslivet och bidrag som betalas ut på felaktiga grunder. För att stärka kompetensen och stadens arbete med välfärdsbrottslighet behöver arbetet utvecklas genom att inrätta en särskild central funktion för välfärdsbrottslighet för att möjliggöra samverka över förvaltningsgränser. Funktionen ska samordna arbetet mot välfärdsbrottslighet i förvaltningar genom kompetens samt löpande stickprovskontroller. I funktionen ska man se över möjligheten till att göra oannonserade hembesök och inspektioner, ta fram förslag på särskilda rutiner för att säkerställa att delegerade beslut i förvaltningarna inte påverkas av hot och påverkan av allmänheten och ta fram förslag på välfärdsbrott på ett tydligare sätt kan kopplas ihop med arbetet med brottsförebyggande arbetet i staden.

Arbetet med välfärdsbrott behöver ha en starkare koppling till det brottsförebyggande arbetet då förvaltningar som arbetar med exempelvis avhopparverksamhet och ungdomskriminalitet har bred kunskap i olika stadsområden. Annars riskerar infiltration och otillåten påverkan att ge kriminella grupper större makt över offentliga verksamheter. I slutändan riskerar det att urholka förtroendet för offentliga verksamheter och leda till att skattemedel försvinner från vår gemensamma välfärd.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en särskild central funktion för att motverka välfärdsbrottslighet.

Axel Josefson (M)

Nina Miskovsky (M)

Mattias Tykesson (M)